

[Axel Kristensen.]

fordi ogsaa de uheldige Sider ved en Lovgivning som denne bør nævnes. Man maa nemlig gøre sig klart, at vi ingen Sinde opnaar en saadan Situation, at Loven og de Bestemmelser, der er truffet paa Basis af den, kan falde bort, uden at der opstaar væsentlige Vanskeligheder og Ubehageligheder for mange Mennesker. Det maa derfor være rimeligt til enhver Tid ikke kun at se paa den ene Side af Sagen, men paa begge samtidig, idet man kun derved bliver i Stand til at afveje Ulemper og Fordele, saaledes at man kan vælge det rigtige. Hverken Frihed eller Regulering giver ideelle Tilstande, som der ikke kan gives Anke imod. Man maa da vælge det bedste, og her er vi altsaa forhaabentlig alle enige om, at naar visse Forudsætninger er til Stede, nemlig Ligevægt mellem Købeevne og Varemængde, er Frihed bedre end Tvang; medens Restriktioner kan være berettigede, naar der ikke er en saadan Balance.

Det forekommer mig, at den højtærede Handelsminister i nogen Maade overdrev; den nuværende Priskontrols Succes. Det synes mig noget ovovet at sammenligne Prisstigningerne under og efter den første og den anden Verdenskrig uden at tage Hensyn til ændret Prispolitik ude og andre Samhandelsmuligheder og saaledes alene tillægge vor Prisregulering Æren for en mindre Prisstigning under og efter den anden Krig. Jeg siger selvfølgelig slet ikke, at man ikke paa Basis af de Erfaringer, man gjorde under forrige Krig, har været i Stand til at starte bedre end forrige Gang, men den Forskel, der er i de to Pristalsstigninger, kan ingenlunde alene begrundes med den bedre Prisordning, vi har nu.

Lige saa let kom Ministeren over Ophævelsen af Priskontrollen i Amerika. Det er naturligvis helt umuligt at ophæve en mangeaarig Priskontrol, uden at nogle Varer stiger i Pris; der maa selvfølgelig hengaa en vis Tid, før Tingene falder i Lave, og efter en Priskontrols Ophævelse vil Priserne naturligvis svinge, saaledes som de gør i Amerika, efter Produktionens Størrelse. Men de mange Goder, der følger af en Priskontrols Bortfald, lader Ministeren ganske ude af Betragtning: at der kommer et naturligt Prisiniveau, saaledes at Eksportmulighederne stimuleres, ligesom Befolkningen faar frit Varevalg, idet en forøget Efterspørgsel efter en Vare vil forøge Produktionen af denne; Befolkningen faar derfor flere nyttige Varer og færre unyttige, og der bliver færre ligegyldige Tjenesteydelser, som tærer paa Produk-

tionsevnen. Og det maa nu engang være de reelle Værdier, en Mand faar i Bytte for sin Arbejdsindsats, der betyder noget, og i og for sig ikke Priserne eller Avancen paa de Varer, han køber.

Det erkendes af Priskontrolraadet og Ministeren gennem Forslaget om Indsættelse af et nyt Stk. 4 i § 8, at Priskontrollen har trukket betydelig Beskæftigelse over paa vigtige Produktioner, og hermed erkendes, at en Priskontrol, der for ensidigt ser paa Pristallet, meget vel kan være skadelig for Landets Økonomi og for Befolkningens Levelfod. Det maa i denne Forbindelse fremhæves, at den automatiske Indtægtsregulering i høj Grad lægger et Pres paa Prismyndighederne, og at det er meget uheldigt. I Bemærkningerne til det foreliggende Lovforslag nævnes noget om, at en af Ændringerne skal gøre det muligt i højere Grad at lade Priserne stige paa de mindre vigtige Varer til Gavn for de mere vigtige — og her maa jeg gaa ud fra, at det er inden for samme Virksomhed. Denne Udvikling er efter min Mening meget uheldig, idet den vil stimulere Produktionen af mindre vigtige Varer yderligere. Enhver Indtægtsstigning, der baseres paa en øget Produktion, er af det gode, men enhver Indtægtsforøgelse, der skal betales af en Prisstigning, er uden Nytte for den almindelige Befolkning; den er uretfærdig over for konstante Indtægter og direkte skadelig for Levelfoden i dette Land, fordi den formindsker vore Eksportmuligheder, og der er strengt taget kun to Ting, der kan begrænse vor Levelfod, nemlig vor Produktionsevne og vor Eksportevne. Det forekommer direkte taabeligt, at en Pristalsstigning, der skyldes Stigning i Importpriserne, skal kunne medføre Indtægtsstigning, thi en Importstigning betyder jo, at vi skal give flere Varer i Bytte for Importvarerne, og at vi altsaa med en given Produktion har en mindre Mængde Varer til eget Forbrug. En Indtægtsstigning paa denne Basis er derfor direkte inflatorisk. Det kan ogsaa meget vel være saaledes, at en Prisstigning burde medføre en Indtægtsnedgang og et Prisfald en Indtægtstigning.

Der kan næppe være Tvivl om, at en for vidtdreven Priskontrol over for vigtige Varer meget ofte vil gøre, at Befolkningen faar mindre af denne Vare, og at Priskontrollen skaber sig selv Vanskeligheder og Opgaver gennem sin Indgriben, idet Indgreb et Sted, hvor de ikke er strengt nødvendige, kan medføre, at man senere maa gribe ind paa en lang Række af Punkter og til sidst maa blande sig i, hvad en Lykke-